

עין משפט
נר מצוה

בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות קט.

מסורת הש"ס

א ב מ"י פ"ז מהל'
יבוס הל' יג סגנ
עשין לא טושיע אהיע
סמין קנע ספיץ טו:
ז יז מ"י טס הלכט די
טושיע שס ספיץ ז:
יח ד מ"י פ"ז מהל' יבוס
הלכט טו סגנ עשין לא
טושיע שס סמין קנע
ספיץ טו:
יט ה מ"י טס טושיע שס
ספיץ יא:
כ ו ז מ"י פ"י מהל'
ניבוסין הל' טו:

היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה. פי' צונטרס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אשי הוא דאמר להאי טעמא ולא רבא אלא יש לפרש היא
גופה גזירה שמא יאמרו העולם יבס גרושת אחיו לפי שהכל בקיאין
בגירושין ואין הכל בקיאין בחזרה
כדאמר רבא לעיל ולאו דוקא קאמר
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן המיאונים. פרי"ח
גריס פירקין (לעיל קו):
גס גאון דאין לקדש יתומה עד
שיצאו ראייה שהיא צוגרסת כדי
להתרחק מן המיאונים והא דמקיטו
לה רבנן נישואין כדאמר לקמן (דף
ק"ב): לריך לומר לדברי הגאון
דיהיטו דוקא היכא שיש לחוש שלא
ינהגו צה מנהג הפקר ומיניה מהכא
אין לו ראייה אלא שלא ילמדו למאן:
אמיא

ורבי אלעזר אוסר. מפרש טעמא גממי' וכן המגרש היסומא.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מותרת ליבס כדאמר דמיתה מפלת ובשעת מיתה היטה אשתו:
קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה וקבל אביה (ה) גיטה
כדאמר צפרק נערה שנתפתתה
(כמוצות מו): (ו) ומקבל את גיטה הרי
היא כיתומה בחיי האב אע"פ שאביה
חי הוא היא כיתומה לענין קידושין
דשזן אין לו כח לקבל קידושה אין
כדאמר הטס אס משהשיאה אין
לאביה רשות צה: והחזירה בקטנותה
אסורה ליבס. אס מת בקטנותה
ואפי' לרבנן בגירושיה גירושין גמורין
ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי
אז והיא אין לה יד והיא לה כגרושה
ועומדת: ג' עיפא. שס חסס:
שעה אחת. בליסור גרושת אחיו
שהיא צכרת: אי מיהס בעל מפלת.
ליבוס או כח נישואין הראשונים:
צקאים בגירושין. הכל רואין שגרשה
בגירושין קלה אית להו אכל חזרה
לית ליה קלה דוימנין דקא מהדר לה
צארתא ושכיב צפרח דלא חזו
אחיש צחורתה ואמרי זה מייבס
גרושת אחיו: מי לא עסקינן. מי
ליבא לזקומי נמי ממני' צכתי
דוימנין דהוי הכי: דגור סגך. כל
מוחזרת גזר משום יתומה בחיי האב
דלמרי' צמתני' דלחחר חזרתה הרי
היא כגרושה: פשיטא. דהואיל ואין
לאביה רשות צה והיא קטנה אין
חזרתה חזרה והרי היא כגרושה אלא
להכי תניי צמתני' לאשמועינן
דטעמא דקמייתא מוסס ה' צדא'.
דחכמיס מודיס כשיגרשה כשהיא
קטנה וקבל אביה גיטה והחזירה
כשהיא קטנה דאין כח לא לאביה ולא
לה לקדשה ומה כשהיא קטנה דלא
בעלה משגדלה דתהוי ציאה משגדלה
קידושין: ודגלה אגלו. אמרי' סתס
ציאה לאשונה משגדלה קידושין הן:
משום ר' אלעזר אמרו כו'. ומדקתני
לעיל ומודיס חכמיס לרבי אלעזר
ציתומה בחיי האב אלמא איירי צה
רבי אלעזר דטעמא דצחארתיייתא
משום הא: צרתה. דמוחזרת גדולה
לר"א מהו: היא גופא גזירה. משום
יתומה בחיי האב: גזירה לגזירה.
צרתה אלו היא: היא חוללת. אס
צה יבס להוקק לה חוללת ופוטרת
צרתה ולא מתייבמת אכל אס זוקק
לצרתה או חוללת או מתייבמת
והיא נפטרת: ברתני' תלא משום
אחוס אשה. ופטורה מחלילה

(א) לעיל כה. מהל'
(ב) כמוצות עג. א. (ג) לעיל
כה: (ד) וי"ט. (ה) לעיל אה:
(ו) י"ל יתומה קטנה
וכ"א משהיה צמתניו.
(ז) י"ל אלעזר. (ח) לעיל יח.
עט: (יה) דהא ט. (יב) לעיל טז.
(יג) לעיל ג. דף ג. לט:
(יד) ס"א חזיה.

תורה אור השלם
1. סוד מרע וצדקה טוב
בקש שלום ורחמיך
החלים לט טו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה שהשיאה
וכו' וקבל אביה גיטה
וכו'. ע' קידושין מג ע"ב
כרשי ד"ה היא אביה
ובמהדורין טע ע"ב כרשי
ד"ה קטנה. וע' קידושין דף
י ע"ב מור"ח ומקבל את
מנו ע"ב מור"ח מן הטס:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קטנה וכו'
וקבל אביה גיטה. י"ב ומה
שקשה על זה דהרי חלף
פרש"י דהיינו בקבל אביה
ובמשה האב וכו' פרי"ח
היא דנקט שזב אין להאב
וזכר צה אף לקבל את
גיטה ע"י הדייס פלוז:
(ב) כ"א ד' ומשקבל את
גיטה הרי היא כיתומה:

הגהות הגר"א

[א] בבשבה הלזו. נמחק
והן [ב] בלש צמתניס
ובירושלמי: (א) שם וכו'
שתי כמותס. נמחק דכתיב
דייטוי קמני לקמן בפיך
לה נחט אלא נחט להכי
מש"ה לא תני בסיפא ג"כ
פקחת ומרתס):

מוסף רש"י

גזירה לגזירה. הרי
דלמיתין צכתי היסיס אין
גזירה גזירה לגזירה. מהאי
קרא נפקא (ויקרא יח)
ושמרתס את משמרתס. גזירה
משמרת. כלומר גזירה
למשמרת. לזכרתי. ולא
משמרת למשמרת. שלא
יעשו גזירה לגזירה (ביצה
ג. מת בעלה שק
גדולה. ומגלח זקוק
ליבס. בעל הקטנה. וזוהי
זיקתה נישואי אמותה
הקטנה וזאוקרתה עליו
שאין נישואי קטנה כליס.
ואס יגרשה לקטנה צגט
שזב אין יוכל ליבס את
הגדולה שאחות גרושתו
היא (נדח ה). מלמדוין
את הקטנה שתמאן בו.
ומלאן עוקר נישואין
הראשונים ומוטר ליבס
הגדולה (סס) שמתאן לו
בעלה ועוקר קידושה
למפרע ותפעה כל
בעילותיה כאלו הן כל
זמני. דמין (לעיל לו).
נשואין על האטקה ועל המפוסה (ברכות ב). זיקתה שז או (הגדולה) חמורה לאסור הקטנה עליו. שלא היו נישואים גמורים שמה ממאן. ולכן לא תולא את זו משום אמות אשה (לעיל יח). אם מיאנה מיאנה. ומפיסס
הגדולה. ואם לאו תמתיין. גדולה. עד שתגדיל. קטנה. ויעלוי ויהיו קידושין גמורין. ותצא הלוז. גדולה. משום אמות אשה (לעיל יח).

תום' חד מקמאי

תניא מודיס (חכמיס)
לר"א (ביבמה) (בבסנה)
שהשיאה אביה ונתגרשה
שהיא יתומה בחיי האב
והחזירה אסורה ליבס
משום בגירושיה גירושין
גמוריס ואין חזרתה חזרה
גמורה לכאורה משמע
שמוחזרת לעלמא בלא
חליצה מפני שהיא ערוה
מן התורה אלא
בגירושין משמע
שיתומה בחיי האב צריכה
חליצה וטעמא דמילתא
אע"פ שהיא ערוה מן
התורה אין הכל בקיאים
בחותמה שאין חזרתה
חזרה גמורה ולפיכך
צריכה חליצה: בעא מניה
רבא מרב צרתה מהו
א"ל היא גופה גזירה ואנן
ניקום ונגזור גזירה לגזירה
הלכך צרתה או חולצת או
מתייבמת אליבא דר"א הוא
דייק וקמבעיא ליה הכי
דאילו לרבנן אס אינה
יתומה בחיי האב אפי' היא
מותרת ליבס. ואס היא
יתומה בחיי האב בין
דהיא ערוה מן התורה
פשיטא צרתה [צרת]
ערוה היא ואינה מתייבמת
אלא דר"א אליבא דר"א קא
מבעיא ליה והי' אלפס
שכתב (ה) לא ירדנו לסוף
דיענו וכו' (ו) והא זיקתה ב'
יבמין לרבנן היא משום
גזרת ב' יבמות הבאות
מבית אחד ומ"ש התם
דצרתה אינה מתייבמת
אע"פ דאירי גופה גזירה
(גזיר') (ואנן ניקום ונגזור)
גזירה לגזירה והבא צרתה
מותרת דלא גזיר' גזירה
לגזירה. איכא למימר האי
דגזיר' גזירה לגזירה דגור
ר"א משום יתומה בחיי
האב קלישה ליה דהא
כולה לרבנן לא גזיר'
[ולכן] אפי' לר"א לא גזר
בצרתה:

נשואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר
לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיאין בגירושין
ואין הכל בקיאין בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא
מי לא עסקינן דאחרת באורתא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא
דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא
מדקתני סיפא קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה בחיי האב והחזירה
דברי הכל שאסורה ליבס היא נמי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל
טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי
מוריס חכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה
בחי' האב והחזירה שאסורה ליבס מפני שגירושיה גירושין גמורין ואין חזרתה
חזרה גמורה בד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה אבל
גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה
וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר אמרו חולצת
ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה ה' היא גופה
גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו
היא וצרתה חולצת ה' היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה
חולצת לאו תרוצי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או
מתייבמת: ברתני' ישני אחין נשואין לשתי אחיות קטנות ומת בעלה של
אחת מהן [א] הלוז תצא משום אחות אשה [ב] וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת
בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי
אלעזר אומר המלמדין את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר ה' אם מיאנה
מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותצא הלוז משום אחות אשה רבי
יהושע אומר ה' אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט
ואשת אחיו בחליצה: ג' ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים בחליצה
ובהבאת שלום ובהפרת גדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן
הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק
אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא ה' אבא שאול אומר הכונס
את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להיות הולך ממזר בהבאת שלום דכתיב יבקש שלום ורדפהו
ואמר

הנראה לעיל ורב אלפס
סכת גס כיתומה בחיי האב
לרבנן צרתה או חוללת או
מתייבמת לא ירדנו לסוף
דעתו. כ"ל ועי' בעל תהאור
וימתיין במלכותם זיה.
ג) נחלה דחפס כלן מי שח
הכונס או לעיל ומה דיש
להקשות לנאורי וכו'.